

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для роботи кураторів

у студентських академічних групах

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

в закладах вищої освіти

Розглянуто

на засіданні кафедри

«Обліку та оподаткування»

Протокол № 6 від 23.11.2018 р.

Затверджено та рекомендовано

Вченою радою

обліково – статистичного факультету

Протокол № 6 від 28.03.2019 р.

Київ - 2019

Методичні рекомендації для роботи кураторів у студентських академічних групах спеціальності 071 “Облік і оподаткування” в закладах вищої освіти /Укладачі: д.пед.н., проф. М.Т. Теловата, к.е.н., доц. Петраковська О.В., викладач О.А. Свирида – Київ: НАСОА, 2019. - 35 с.

Рецензенти:

Пилипенко О.І. - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Ростока М.Л. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу інформаційно – дидактичного моделювання Національного центру “Мала академія наук України” МОН України НАН України

ЗМІСТ

1. Принципи, функції та завдання кураторів студентських академічних груп.....	4
2. Обов'язки кураторів студентських академічних груп закладів вищої освіти.....	8
3. Особисті якості та стилі керівництва кураторів студентських академічних груп	10
4. Методичні та організаційні аспекти виховної роботи куратора.....	13
5. Організація позааудиторної наукової та навчально-виховної роботи кураторів кафедри обліку та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту	21
6. Список використаних джерел.....	24
7. Додатки.....	27

1. Принципи, функції та завдання кураторів студентських академічних груп

Здобуття Україною незалежності, становлення громадянського суспільства створили передумови для розвитку вільної, духовно розвиненої особистості, здатної засвоїти кращі надбання світової та національної духовної спадщини, загальнолюдські культурні цінності. В суспільстві, яке трансформується, бере за основу виховання нового покоління, формування людини нової демократичної культури, яка поділяє загальнолюдські і національні цінності, високу місію в цьому виконує освіта.

Сучасне виховання виступає не тільки складовою духовної культури, а й відіграє у ній провідну роль. Виходячи з цього, головною метою сучасного виховання є створення сприятливих умов для повноцінного розвитку і саморозвитку студента, реалізації його сутнісних сил, формування особистісних якостей, які визначають міру людського в людині та визначають сенс життя, сприяють засвоєнню основ духовної культури та її піднесенню на вищий щабель власного розвитку [16].

Вагомий вплив на успішну адаптацію студентів та їх діяльність значною мірою здійснюють сукупність завдань та технологій, які реалізує куратор у закладах вищої освіти.

Куратор – викладач, в обов'язки якого входить академічне керівництво студентською групою і позанавчальним життям студентів, забезпечення дотримання студентською групою внутрішньовузівської дисципліни [7].

Сучасному куратору належить значна роль у формуванні і становленні особистості студента, розкритті його здібностей і потенційних можливостей, організації роботи з батьками, полегшенні адаптаційного періоду. Функції діяльності куратора як вихователя реалізуються через основні принципи національного виховання, які передбачають: розробку перспективних планів

і завдань виховання студентів за специфікою певного ЗВО; проведення позааудиторної діяльності, яка сприятиме всебічному розвитку творчих здібностей студентів; формування гуманних стосунків між викладачами і студентами; залучення органів студентського самоврядування, підтримка ініціативи і творчості; передача досвіду проведення традиційних свят ЗВО першокурсникам тощо [13].

Робота куратора студентської академічної групи в структурі навчально-виховного процесу Національної академії статистики, обліку та аудиту займає особливе місце, що визначається нормативними документами про освіту, насамперед Законом України “Про вищу освіту”, наказами ректора та відповідними рішеннями вченої ради факультету. У них окреслено головну мету та основні завдання виховної роботи в академії, якими повинен керуватися кожен куратор академічної групи.

В основі діяльності куратора мають лежати вихідні принципи [18].

Таблиця 1

Вихідні принципи роботи куратора академічної групи

Принципи	Зміст принципів
1	2
Принцип отримання всебічної інформації як про окремого студента так і про групу	Зібрана інформація має відображати соціально-демографічні дані, схильності, інтереси, прагнення, спрямованість, статус, авторитет, риси характеру та ін.
Принцип відкритості планування та послідовності роботи	Плани мають обговорюватися в групі, бути реальними та враховувати внутрішні і зовнішні резерви групи, бути конкретними і послідовними.
Принцип актуалізації, диференціації та індивідуалізації завдань та впливів на студентів	Планування роботи в групі із врахуванням можливості її членів, розподіл посильних завдань між членами групи, робота з проблемними студентами.
Принцип інтеграції зусиль різних суб'єктів навчально-виховного процесу	Залучення психолога, колег по роботі, батьків, адміністрації, академічної групи для досягнення позитивних результатів у навчанні та вихованні студента, його професійному становленні.
Принцип взаємної відповідальності куратора і студентів	Відповідальність за створення позитивного ставлення до навчання, організації вільного часу та дозвілля, морально-психологічний клімат в групі, реалізацію планів роботи.

1	2
Принцип контролю за роботою та стимулювання діяльності	Регулярний контроль за відвідуванням занять, моніторинг якості навчання і дисципліни студентів у різних сферах життєдіяльності, в т.ч. і в гуртожитку, своєчасна корекція поведінки та профілактика негативних явищ, таких як зловживання алкоголю, наркотиків, пропозиції до адміністрації щодо заохочення або покарання студентів.
Принцип підтримки студентів	Активна взаємодія куратора з органами студентського самоврядування, сприяння у реалізації різних заходів, залучення студентів до науково-дослідної роботи, проведення індивідуально-консультативної роботи, допомагати у вирішенні складних життєвих проблем, адаптації.
Принцип доцільної організації вільного часу та дозвілля	Виявляти здібності студентів, залучати до участі у громадському житті вишу, культурномасових та спортивно-оздоровчих заходах, роботі в бібліотеці.
Принцип звітності за результатами роботи	Звітувати про підсумки якості навчання і дисципліну студентів.

Функції куратора академічної групи: аналітична, комунікативна, організаторська та соціальна.

Аналітична функція передбачає планування та організацію виховної роботи студентською групою на підставі урахування куратором: міжособистісних стосунків у колективі, мотивів навчальної та пізнавальної діяльності студентів, рівня їх інтелектуального розвитку, індивідуальних особливостей, соціально-побутових умов життя, стану здоров'я, результатів навчання тощо.

Комунікативна функція забезпечує уміння взаємодіяти зі студентами, пояснювати та аргументувати свою точку зору, не просто "перекричати" всю групу, а саме уміння та здібності повести за собою, захопити ідеєю. Організаторська функція забезпечує надання необхідної допомоги студентському самоврядуванню, творчим групам, радам тощо.

Соціальна функція реалізується у гуманістично-орієнтованій взаємодії "педагог — студент". Куратор академічної групи допомагає студенту в особистісному розвитку, засвоєнні та прийнятті суспільних норм, цінностей, дотриманні засад духовно повноцінного буття. Він бере на себе місію старшого колеги в оволодінні студентом позитивними соціальними ролями, використовуючи позааудиторну виховну роботу як "ситуації соціального досвіду поведінки". Але і сам куратор виступає суб'єктом соціалізації, тому що теж приймає та переробляє соціальний досвід, носієм якого є студентство. Отже, педагогічним засобом соціалізації є множинність стосунків, які виникають не тільки у навчальному процесі, а й в організації виховної позааудиторної роботи. Керівник академічної групи спільно з активом групи складає проект плану виховної роботи на навчальний рік, який затверджується на зборах академгрупи; стежить за виконанням плану, в процесі якого аналізує ефективність виховної роботи, розвиток творчої ініціативи студентів, самоврядування; веде індивідуальну роботу зі студентами; виявляє нахили і здібності студентів і сприяє їх участі в роботі наукових гуртків, творчих студій, культурних товариств, клубів за інтересами, спортивних секцій, в художній самодіяльності; тримає в полі зору успішність студентів, встановлює контакти з відповідними кафедрами з метою створення належних умов для навчання, надання їм необхідної допомоги, здійснення заходів для роботи з обдарованими студентами; висловлює свої рекомендації академічній групі щодо проведення виховних годин, присутній на них, сприяє залученню студентів до факультетських та загально-академічних заходів; піклується про житлово - побутові умови студентів, про їх культурний відпочинок, бере участь у розподілі місць у гуртожитку, періодично відвідує його; вносить пропозиції щодо відзначення і заохочення кращих студентів, бере участь у складанні характеристик студентів академічної групи; несе відповідальність за свою роботу перед деканатом і кафедрою [8].

Завдання куратора охоплюють різні сфери життєдіяльності студентів академічної групи, а саме: «розробку, розвиток і корекцію напрямів поза навчальної роботи з розвитку та становлення особистості студента; створення банку даних про творчі організаторські здібності студентів та їхній подальший розвиток у процесі виховної роботи; активізацію виховної роботи із залученням студентів до творчого, освітньо-пізнавального, наукового процесу в поза аудиторний час; залучення до роботи групи всіх студентів; проведення поза аудиторних заходів за різною тематикою» [4].

Перелік завдань у роботі куратора не обмежується вище наведеними, адже академічна група є стійким утворенням, в якому знаходять відображення всі елементи, що характеризують його як колектив з притаманними йому соціально - психологічними явищами, такими як групова думка, конформізм, розподіл соціальних ролей, лідерство (формальне і неформальне), навіюваність, поділ на «своїх» і «чужих», утворення мікрогруп, традиції тощо [18].

2. Обов'язки кураторів студентських академічних груп

Куратора академічної групи у закладах вищої освіти призначають з числа професорсько-викладацького складу. На засіданнях кафедр, періодично (один раз в місяць) заслуховуються звіти кураторів про виконані планові заходи, про ефективність виховної роботи, про її вплив на рівень навчальної та наукової роботи студентів.

На основі окреслених функцій куратора академічної групи у закладах вищої освіти, специфіки та змісту роботи зі студентами різних курсів визначимо основні обов'язки куратора академічної групи:

- організація та проведення виховних годин;
- допомога студентам академічної групи (сиротам, напівсиротам; вихідцям з неблагополучних сімей; інвалідам; вихідцям з багатодітних сімей та ін.);

– контроль за виконанням графіку навчальних занять студентами групи шляхом аналізу результатів поточної успішності, семестрових заліків та іспитів;

– домагатися засвоєння кожним студентом групи “Правил поведінки для студентів”;

- формування інформаційної культури студентів;

- професійне виховання студентів;

- активізація участі студентів у різних формах позааудиторної роботи;

- своєчасне реагування на випадки пропусків занять студентами без поважних причин та інші порушення дисципліни;

- зв'язок та співпраця кураторів академічних груп із батьками студентів;

- у визначений день і час проводити загальні збори студентів групи для вирішення нагальних питань, здійснення виховних заходів тощо;

- підтримання постійного зв'язку зі старостою, активом групи, впливаючи через них на характер і напрям розвитку внутрішньогрупових стосунків між студентами;

- бути в курсі справ щодо поведінки студентів, які проживають у гуртожитку, регулярно відвідування їх, сприяння вирішенню побутових проблем;

– оперативне інформування керівництву факультету про негаразди, що виникли в групі.

- забезпечення позитивної емоційної атмосфери в групі;

- допомога в організації студентського самоврядування;

- обговорення результатів заліково - екзаменаційної сесії, допомога невстигаючим студентам [14, 9].

3. Особисті якості та стилі керівництва кураторів студентських академічних груп

Куратор є безпосереднім керівником у студентській групі й від ефективності його управління, залежить якість навчально-виховного процесу. Кожний куратор – неповторна особистість і тому, звичайно, кожен шукає і знаходить свій власний стиль керівництва. Цей стиль визначається різними факторами: віком, статтю, індивідуальними психологічними якостями. Беззаперечно, що на стиль керівництва куратора значною мірою впливають його характер, темперамент, рівень емоційності та здатність керувати своїми емоціями. Різними будуть стиль і ефективність роботи куратора залежно від його самооцінки, рівня загальної та психологічної культури, комунікативної компетенції.

До важливих *особистісно - ділових, професійних якостей куратора* зараховують:

1. *Стійкість до стресу*, як здатність протистояти сильним негативним емоціогенним впливам, що викликають високу психічну напругу. Безперечно, що робота з людьми не проста і завжди містить у собі стресовий фактор, тому завданням куратора є виважений підхід до вирішення проблематичних питань у колективі.

2. *Морально-етичні якості*. До цих якостей відносять чесність, порядність, принциповість, обов'язковість, вірність слову, самокритичність, гуманність, тактовність, справедливість, цілеспрямованість, альтруїзм, бездоганну моральність, енергійність, оптимістичність, вимогливість до себе та інших, почуття гумору, толерантність, вміння йти на компроміс та ін.. Також до цих якостей належить, насамперед, ввічливість, яка полягає в доброзичливості, привітності. Привітний вираз обличчя, уважне, поважне, доброзичливе ставлення до студентів забезпечують куратору групи комфорт взаємних зв'язків, дають змогу запобігти конфліктам. Керівник академічної групи має бути коректним, тобто вміти тримати себе у межах

загальноприйнятих норм порядності в будь-яких ситуаціях. Грубощі, нестриманість тільки шкодять стосункам, роблять неможливим спілкування. Не менш важливо бути тактовним, адже такт – це почуття міри, якої необхідно дотримуватися в розмові, це вміння відчувати межу, за яку не можна переступати в стосунках із людьми. Тактовна людина знає, відчуває, що, у який час, у якому місці можна сказати, зробити або не можна. Точність і обов'язковість куратора як вимоги етикету вказують на пунктуальність, необхідність обов'язкового виконання обіцянок, зобов'язань. Точність і обов'язковість є зовнішніми виявами таких рис особистості, як вміння аналізувати обставини, оцінювати свої вчинки, робити висновки, прогнозувати майбутні дії, визначити міру своїх можливостей, не давати зайвих обіцянок, дотримувати свого слова. Детальніше зупинимось на такій важливій особистісній якості куратора, як толерантність. Загальною ціллю виховного процесу у вищій школі є формування особистості з життєво активною позицією, поведінка якої ґрунтується на такій загальнолюдській цінності як терпиме, толерантне ставлення до інших.

3. Підприємницькі якості. Ці якості в роботі куратора можна визначити як уміння передбачати й швидко оцінювати ситуацію. Їх наявність у куратора допомагає реалізовувати діагностуючу або контролюючу функцію, яка полягає в аналізі особистості й контролі навчальної та позанавчальної діяльності. Ціллю куратора є якнайшвидша адаптація студентів у навчальну діяльність та залучення до професії. Усе це супроводжується контролем, який виявляє позитивні результати, недоліки та їх причини. Куратор контролює відвідування й успішність студентів, спостерігає й аналізує діяльність ядра групи, що є необхідним для своєчасного реагування на можливі проблеми [5].

Усі особистісні якості куратора проявляються у виборі ним стилю управління групою.

У сучасній науковій літературі виділяють такі підходи до класифікації стилів керівництва [6] рис. 1.

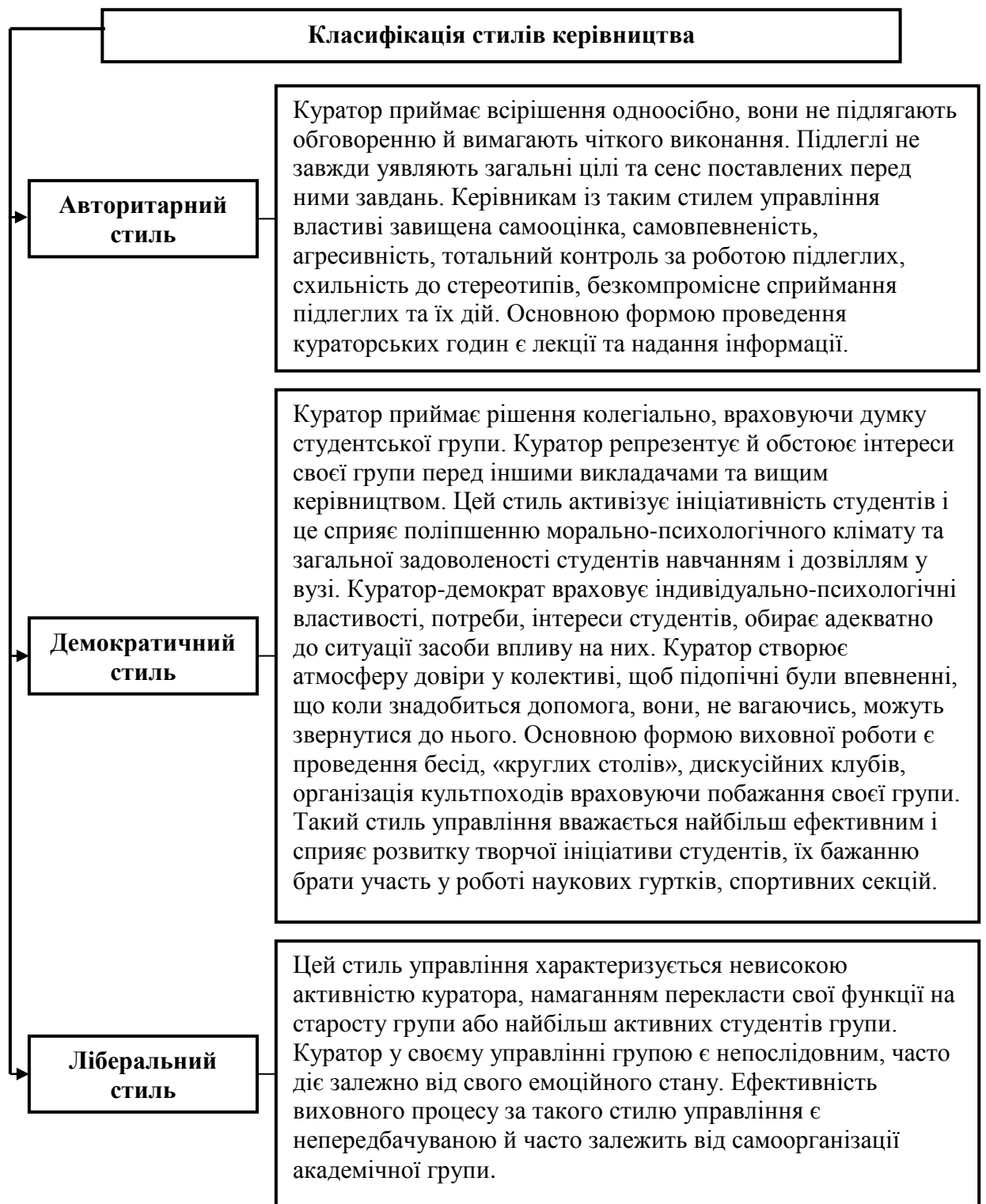

Рис. 1. Класифікація стилів керівництва

Отже, стиль керівництва – це сукупність принципів, норм, методів і прийомів впливу на підлеглих з метою ефективного здійснення управлінської діяльності та досягнення поставлених цілей; спосіб, метод роботи, манера поведінки.

4. Методичні та організаційні аспекти виховної роботи куратора

Виховна робота куратора у студентській академічній групі, являє собою цілісний і упорядкований комплекс закономірно побудованих, взаємопов'язаних компонентів, які у своїй сукупності сприяють професійному становленню і розвитку особистості, формуванню її активної життєвої позиції, набуттю вмінь самостійної роботи і роботі у складі колективу. На кожному курсі навчання студентів робота куратора конкретизується у певних заходах. Спрямованість, форми і методи цієї роботи узгоджуються із завданнями підготовки майбутніх фахівців на поточному етапі. Специфіка роботи куратора зі студентами першого року їх навчання у закладі вищої освіти зумовлена низкою **факторів**:

- система організації навчального процесу, режим проведення аудиторних занять, форми і методи навчання, способи оцінювання навчальних досягнень у ЗВО суттєво відрізняються від тих, що використовуються в загальноосвітній школі. Акцентування на самостійній роботі і відсутність явного повсякденного контролю за навчанням студентів, з одного боку, а з іншого – їх залучення до різних видів активності, таких як участь у роботі наукових гуртків, студентських клубів, творчих колективів, спортивних секцій тощо, сприяють тому, що для студента – першокурсника необхідність систематичної роботи з опрацювання навчального матеріалу не є очевидною і відсувається на другий план. У такій ситуації куратор має допомогти студентові вирішити проблему правильного розподілу позааудиторного часу, зорієнтувати на систематичну навчальну роботу і її раціональне поєднання з іншими видами діяльності, виходячи з урахування індивідуальних особливостей студента, його навчальних та творчих здібностей, уподобань і нахилів;

- для першокурсників характерна найбільша розбіжність у стартовому рівні знань, умінь, навичок, інтелектуального розвитку, який визначає ступінь підготовленості студента до засвоєння матеріалу навчальних дисциплін за програмою підготовки фахівця у вищій школі. Основну

допомогу студентам у подоланні труднощів у навчанні надають викладачі відповідних дисциплін, проте студенти часто побоюються звертатися до них за допомогою, вважають за краще приховувати свої утруднення, незрозуміння навчального матеріалу, що призводить до відставання у навчанні, а іноді й до конфліктних ситуацій між студентом і викладачем, до відрахування студента. На відміну від викладача, куратор ґрунтовно ознайомлений із передісторією навчання першокурсника, його особистісними якостями, навчальними здібностями, особливостями індивідуального життя, здатний спрогнозувати можливість таких утруднень або виявити їх наявність на ранній стадії, з'ясувати причини, вчасно врегулювати ситуацію, не допускаючи її загострення;

- більшість студентів – першокурсників навчання у закладі вищої освіти, не відрізняють за сутністю від навчання у школі, вони сідають на студентські лави так само, як раніше за шкільні парти, проти успішне професійне становлення особистості неможливе без її активної життєвої позиції. Студент має усвідомити, що він є найбільш зацікавленою особою в досягненні якомога вищих результатів свого навчання, бо це шлях до вискооплачуваної роботи, професійної кар'єри, добробуту. І водночас саме студент несе найбільшу відповідальність за те, що результати його навчання виявилися нижчими, ніж могли б бути. Такого розуміння дуже важко досягти, адже багато студентів вважають, що навчання полягає у відвідуванні занять, і подолати таке переконання, сприяти формуванню активної життєвої позиції студента є одним із завдань куратора;

- на початку етапі свого існування, студентська група являє собою формальне об'єднання незнайомих між собою молодих осіб, які мають різний життєвий досвід, прийшли з різних шкіл та місцевостей, але будуть навчатися разом. Майбутнє групи суттєво залежить від того, як складуться міжособистісні взаємини, яким буде мікроклімат у групі, чи перетвориться вона на дієздатний і згуртований колектив, налаштований на навчання. З такою групою легко працювати викладачам, вона буде успішною і помітною

у всіх ракурсах студентського життя, а студентські роки залишать добрі спогади в пам'яті кожного. Формування колективу є першочерговим завданням куратора, адже практика роботи ЗВО свідчить, що якою склалася група на першому курсі, такою вона, як правило, і залишається протягом усього терміну навчання;

- частина студентів, які прибули з інших населених пунктів, вперше опиняються без невсипущої уваги і неперервного нагляду батьків. Такі студенти мають адаптуватися до життя в гуртожитку, зсвоїти певні правила і норми, що регламентують їх поведінку. Вільне життя студентської молоді поза батьківським колом потребує саморегулювання, самообмеження, а аткі навички не завжди виявляються достатньо розвиненими у першокурсників. Звідси впливає необхідність здійснення куратором “батьківського” нагляду за поведінкою студента, надання йому допомоги в адаптації до нових умов життя [7].

На другому курсі, пріоритетне місце посідає виховання поваги, гордості та любові до майбутньої професії, поширення естетичного світогляду студентів та посилення роботи з основних напрямів виховання студентської молоді.

На третьому курсі, необхідно кураторам приділити увагу науковому вихованню студентів, а саме: проводити роз'яснення щодо сучасної методики наукового пізнання, ведення наукової роботи, надавати можливість для активної участі в науковій роботі кафедри, сприяти зростанню інтересу у студентів до здобуття відповідних професійних знань та розвитку їх професійних здібностей. В той же час потрібно продовжувати виховання особистості студента, як високоосвіченого, культурного, інтелігентного громадянина-патріота своєї держави.

На четвертому курсі, куратор зобов'язаний допомагати студентам оволодівати науковою методологією, брати активну участь у науково-дослідницькій роботі та закріплювати знання, які вони отримали з практики навчання та виховання. Особливу увагу потрібно приділяти рівню успішності

студентів та відвідуваності занять, адже на останніх курсах досить велика частина студентів починає влаштовуватися на роботу, що, в свою чергу, може позначитися на зниженні їх успішності через велику кількість пропусків занять [2, 8].

Методику виховної роботи куратора з оптимізації соціальної адаптації студентів - першокурсників до умов навчання у закладах вищої освіти можна викласти у 16 заняттях [1] (табл. 2).

Таблиця 2

Методика виховної роботи куратора з оптимізації соціальної адаптації студентів першокурсників до умов навчання у закладах вищої освіти

№ заняття	Назва заняття	Зміст заняття
1	2	3
1	<i>Знайомство</i>	Перша зустріч куратора з першокурсниками дуже важлива для встановлення довірливих міжособистісних стосунків зі студентами. Особливо важливо для куратора врахувати усі особливості демографічного складу академгрупи. Так, при наявності іногородніх студентів важливо проінформувати їх про поведінку в місті, правила перебування у гуртожитку, допомогти у організації режиму дня, а також застерегти від неправильного розподілу матеріальних коштів. У процесі бесіди зі студентами, куратор інформує першокурсників про місце розташування та графік роботи служб вищого навчального закладу, якими, при необхідності, вони можуть скористатися (бібліотека, медпункт гардероб, спортзали, гуртки, деканат та ін.). В процесі проведення бесід можна запропонувати анкету чи психологічні тести на визначення особливостей особистості студента. Дана інформація допоможе кураторові у пізнанні всіх членів групи, а також глибше відчути кожную індивідуальність. По закінченню першої зустрічі куратор підводить підсумки заняття і пропонує подумати над питанням вибору старости групи. Вибори старости відбудуться на занятті № 2. Куратор прощається зі студентами і оголошує місце і час можливої зустрічі для індивідуальної консультації чи вирішенню організаційних питань.
2	<i>Організація навчання студентів</i>	Дезорієнтація та незнання традицій ЗВО сповільнює адаптивні процеси студентів-першокурсників, призводить до виникнення стресів, неврозів, емоційних переживань. Тому, кураторові потрібно нейтралізувати прогалину у інформаційній підтримці студентів-першокурсників щодо буття ЗВО.

1	2	3
		<p>Обравши тему лекції (дискусії) куратор проводить заняття.</p> <p>Теми: 1. «Як ефективно навчатися?», в даній темі куратор торкається спектру соціально-психологічних проблем і надає поради та рекомендації з: формування міжособистісних стосунків у групі, самовизначення та самовираження студента, успішність у навчанні, оптимізація вільного часу, проведення дозвілля, збереження здоров'я тощо. 2. «Пристосування до умов навчання у ЗВО: проблеми та шляхи вирішення». Дана тема вимагає від куратора занурення у соціально-психологічні проблеми групи в цілому, та кожного студента зокрема. До комплексу проблем соціальної адаптації студентів до умов навчання ми відносимо внутрішні та зовнішні фактори: рівень самооцінки, стан здоров'я, місце у колективі, бажання вчитися, стосунки з батьками та педагогами, наявність та вплив друзів, дотримання санітарно-гігієнічних норм, нормальне харчування тощо.</p> <p>У процесі роботи куратор виділяє час для вирішення домашнього завдання з обрання старости групи і активу. Під кінець заняття куратор підводить підсумки і призначає час наступної зустрічі.</p>
3	<i>Діагностика</i>	<p>Третю зустріч куратора зі студентом слід присвятити діагностиці проблем соціальної адаптації до умов навчання. У своїй роботі з діагностики куратор може застосовувати різноманітні методи та форми. Основним методом діагностики адаптаційних процесів студентів є спостереження куратора, яке додатково повинно підтверджуватися даними анкетування студентів з проблем навчання та дозвілля у ЗВО та зауваженнями викладачів, працівників деканату, гуртожитку, бібліотеки, однокурсників.</p>
4, 5	<i>Індивідуально - психологічне консультування</i>	<p>Провідним методом роботи куратора академгрупи з оптимізації соціальної адаптації до умов навчання є спостереження. Тому, четверте і п'яте заняття присвячено індивідуальній роботі зі студентами.</p> <p>Застосування консультативних технік у індивідуальній роботі куратора зі студентом:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Релаксація. Ця техніка застосовується у тих випадках, коли проблеми адаптації викликають надмірне напруження, тривогу, стрес. Використовується з метою розслаблення, заспокоєння. Студент зосереджує увагу на певній темі, образі і починає працювати з ним у своїй уяві. 2. Систематична десенсибілізація. Методика застосовується у поєднанні з релаксацією. Метою такої техніки є визначення ієрархії цінностей, життєвих пріоритетів. Це дає можливість критично поставитися до проблеми, оцінити її важливість і самому шукати шлях вирішення.

1	2	3
		<p>3. Занурення. Техніка може використовуватися у тому випадку, коли студент переживає страх і тривогу. Робота з такою технікою полягає в тому, що студент занурюється в ситуацію небезпеки, але в той же час підтримує зворотний зв'язок з куратором. Це допомагає деталізувати переживання, які виникають.</p> <p>4. Експериментальне перебільшення. Це одна з технік гештальттерапії. Її можна використати у випадку подолання невпевненості студента, при тривожності, хвилюванні перед публічним виступом. Мета техніки — розвинути процеси самоусвідомлення шляхом гіперболізації тілесних, вокальних рухів. Це повинно інтенсифікувати почуття, прив'язані до певної поведінки (виразніше зробити жест, голосніше повторити фразу). За допомогою такої техніки студент повинен перебороти власні переживання.</p> <p>5. Переживіть це знову. Мета — якомога реальніше пережити ситуацію, яка викликає негативні емоції. Може використовуватись для того, щоб студент спробував пережити події, які відбудуться в майбутньому.</p> <p>6. Методика розототожнення з особистісним «Я». Мета — виділення студентом моделей «Я» особистості та робота з кожним із них.</p> <p>7. Тренування впевненої поведінки. Метою такої техніки є програвання студентом певних складних для нього ситуацій, та в яких він би формував упевненість в собі. Ця техніка використовується для роботи зі студентами з комунікативними проблемами, невпевненими в собі.</p> <p>8. Техніка «двох стільців». Ця техніка рекомендується для роботи з внутрішнім конфліктом студента. Мета полягає в тому, щоб студент зумів виділити обидві сторони свого внутрішнього конфлікту і встановити діалог між ними. Техніка сприяє встановленню контактів між людиною та її оточенням.</p>
6,7	Тренінги	<p>Отримавши перші результати індивідуальної роботи, куратор може згрупувати дані за пріоритетністю індивідуально-групових проблем соціальної адаптації до умов навчання у вищому навчальному закладі і перейти до групової роботи зі студентами.</p> <p>Групова робота куратора спрямована на зниження рівня нервово-психологічного напруження, регуляцію психічних станів, корекцію психологічних станів, а також здійснення психологічної підтримки. Групова робота над зазначеними проблемами передбачає створення програми тренінгу.</p> <p>Метою такого тренінгу є зниження рівня нервово-психічного напруження, регуляція психічних станів, підвищення мотивації навчання, дійове ознайомлення (моделювання) з особливостями студентського життя.</p>

1	2	3
		<p>Характеристика специфіки психологічного тренінгу і його учасників: учасники тренінгу — це студенти 1 курсу, що мають проблеми з адаптації до умов навчання.</p> <p>Оптимальний склад групи тренінгу: 5–9 учасників, ведучий, 1–2 студенти старших курсів. Ведучим може бути куратор, хоча краще, щоб до даного процесу був залучений штатний психолог. Присутність студентів старших курсів є передумовою створення неформальної, довірливої обстановки. Звичайно, ознайомити студентів-першокурсників зі студентським життям можуть і представники адміністрації, і викладачі, але, як показують дослідження, інформація сприймається краще від «своїх». У цьому випадку «своїми» є студенти старших курсів.</p> <p>Тренінг пропонується проводити у вигляді розмови між студентами першого і старших курсів; студенти 1 курсу можуть ставити різні запитання, що стосуються навчального процесу та студентського життя взагалі. Отож, в тренінговій групі відбуваються обговорення різних питань під час розмови, а також можливе використання певних вправ та ігор.</p>
8	<i>Підготовка до першої сесії</i>	<p>У даному занятті куратор здійснює ряд організаційних заходів для прискорення адаптації студентів до складання сесії: інструкція куратора щодо особливостей підготовки та проходження сесії; консультації бібліотекаря для студентів щодо ефективної роботи з фондами бібліотеки; знайомство з особливостями роботи деканату та формою організації сесії; оперативні інформаційні повідомлення старост; оповіщення студентів та контроль куратора за графіком екзаменів та заліків; видача залікових книжок тощо.</p>
9	<i>Колективні творчі справи</i>	<p>Однією із форм активного навчання куратор може обрати колективні творчі справи. Колективна творча справа (КТС) — це одна із форм колективної творчої діяльності, до якої входять ігри, конкурси, вікторини, шаради, концерти тощо. За результатами КТС підбиваються підсумки, в яких куратор виносить подяки активним учасникам і заносить результати своїх спостережень до власного журналу.</p>
10	<i>Відвідування культурних пам'яток</i>	<p>З метою етичного виховання куратор академгрупи може організувати похід до музею, театру, кінотеатру чи у виставковий зал.</p> <p>Даний похід сприятиме не лише розвитку мистецьких знань, а й формуватиме єдність групи, допоможе прискоренню соціальної адаптації іногородніх студентів до нових умов перебування у місті тощо. За результатами відвідування культурних пам'яток студенти діляться своїми враженнями (можливо у формі письмового твору), а куратор вносить дані спостережень до власного щоденника.</p>

1	2	3
11	Конференція - диспут	Куратор за допомогою активу групи може організувати конференцію-диспут. Студентам дається завдання самостійно підготувати повідомлення, яке лежить поза межами навчальної програми. Для проведення конференції необхідно підготувати: програму конференції, регламент часу для виступу, обрати президію конференції, залучити учасників конференції, дати об'яву про місце і час проведення. За результатами конференції-диспуту куратор оголошує найкращі доповіді та виносить подяки усім учасникам.
12	Вечір дружби	Дана форма виховної роботи допоможе глибше пізнати студентами один одного. Проте, на вечір можна запросити і друзів із інших академічних груп або ж за бажанням студентів інших поважних людей. До програми вечора входять: запрошення, адресовані особисто; представлення по черзі кожного учасника вечора; психологічні, рухливі, інтелектуальні ігри; вручення сувенірів; танці.
13	Відкритий мікрофон	Заняття містить виступи ораторів-студентів з гострих питань життя вищого закладу освіти, суспільства або світу. До участі у відкритому мікрофоні можна запросити представників адміністрації ЗВО. Питання та проблеми завчасно готуються студентами і озвучуються на занятті.
14	Операція «Малюк»	Метою даного заняття є трудове виховання. Операція «Малюк» проходить у вигляді суспільно корисної праці в дитячому садочку, школі, мікрорайоні з благоустрою приміщення, двору чи площадки. Проте, можлива модифікація даного заняття, наприклад: «Операція «Чистота аудиторій ЗВО»
15	Стенд «Пізнай себе»	У житті студентів виникають моменти, коли легше сформулювати свою думку чи переживання письмово, тому форма стенду найбільше підходить для формування групового портрету. Стенд складається з анонімних результатів тестування, анкетування, порад з самовиховання, зразків психомалюнків групи, словом усього того, що зібралось за рік співпраці.
16	Круглий стіл (підсумковий)	Змістом даного заняття буде підсумок плідної співпраці куратора зі студентами. Студенти висловлюють колективні роздуми з проблем, які існували чи існують, аналізують успіхи та невдачі, а куратор також дає власну оцінку на кожного члена та групи в цілому. Також здійснюється аналіз результатів соціальної адаптації до умов навчання у вищому закладі освіти: Що допомогло? Які форми роботи були найкращими? Розробка індивідуальних рекомендацій щодо успішної адаптації тощо. Наприкінці куратор висловлює подяку всім членам групи і бажає всім скласти успішно сесію.

5. Організація позааудиторної наукової та навчально-виховної роботи студентів кафедри обліку та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту

Кафедра обліку та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту щорічно (в цьому році XVII) проводить Всеукраїнську студентську конференцію “Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація”, яка присвячена пам’яті доктора економічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України О.С. Бородкіна.

На базі Національної академії статистики, обліку та аудиту два роки поспіль проводиться II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із спеціальності 071 «Облік і оподаткування». У цьому конкурсі, участь беруть всі бажаючі студенти з різних ЗВО України.

Починаючи з 2010 року, на засадах затверджених договорів, кафедра «Обліку та оподаткування» співпрацює з Всеукраїнською професійною газетою «Все про бухгалтерський облік», Головним управлінням Державної фіскальної служби в м. Києві, Київською обласною державною адміністрацією, Міністерством оборони України, ПАТ «Ощадбанк», Київським ГРУ АТ КБ «Приват Банк», Національним центром «Мала академія наук України» НАПН України, Державним підприємством «Антонов», Міжнародною аудиторською групою «СОВА», ТОВ «Новобудова», ТОВ «4 Бухгалтери», АФ «Конус-Аудит» і т.д.

Для студентів обліково - статистичного факультету НАСОНА проводяться щорічні зустрічі з керівниками, провідними фахівцями-практиками, PR-менеджерами, спільно проводяться круглі столи, семінари, виробничі та переддипломні практики.

На кафедрі обліку та оподаткування студенти приймають участь у науково – дослідній роботі студентського наукового товариства “Сучасний бухгалтер”.

В Національній академії статистики, обліку та аудиту студенти приймають участь у запланованих заходах до тижня обліково – статистичного факультету.

Кафедра «Обліку та оподаткування», спільно з кафедрою «Аудиту та підприємництва», Національної академії статистики, обліку та аудиту щорічно в лютому місяці, проводять 1 етап Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”. Завдання для олімпіади створюються з теоретичних питань і практичних задач, тестів із навчальних дисциплін як: «Фінансовий облік І», «Фінансовий облік II», «Аудит», «Управлінський облік», «Аналіз господарської діяльності».

Окрім олімпіади зі спеціальності, викладачі кафедри «Обліку та оподаткування» проводять 1 етап Всеукраїнської студентської олімпіади і з навчальних дисциплін, а саме: «Управлінський облік», «Облік в банках», «Облік у бюджетних установах». До участі в олімпіаді завжди запрошуються студенти III-V курсів.

Студенти – переможці НАСООА в 1 етапі (згідно рейтингу одержаних балів), направляються, беруть участь і представляють академію в 2 етапі Всеукраїнських студентських олімпіад у ЗВО України, згідно наказу Міністерства освіти і науки України в м. Дніпрі, м. Харкові, м. Миколаєві, м. Києві і т.д.). Вже другий рік поспіль, студенти Національної академії статистики, обліку та аудиту, стають переможцями серед студентів-учасників інших закладів вищої освіти України, і займають призові місця, нагороджуються Дипломами 1, 2, 3 ступенів, Почесними Грамотами Української асоціації Сертифікованих бухгалтерів і аудиторів, Грамотами в номінаціях: «Кращий знавець «Управлінського обліку», «Кращий знавець «Фінансового обліку», «За креативний підхід до вирішення завдань та активну участь».

Коллективом кафедри «Обліку та оподаткування» розроблено, впроваджено та апробовано в навчальний процес НАСOA магістерську програму: «Облік та оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю».

Список використаних джерел:

1. Авдєєва І.М. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академгрупи: Навчальний посібник / І.М. Авдєєва, І.М. Мельникова. – К.: ВД “Професіонал”, 2007. – 304 с.
2. Буяльська Т. Б. Робота кураторів академічних груп у вищому навчальному закладі : метод. посіб. / Т. Б. Буяльська, М. Д. Пришак, Л. А. Мацько ; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2007. – 148 с.
3. Власова О. Б. Особливості роботи куратора в процесі адаптації студентів І курсу до умов навчання у вищих педагогічних навчальних закладах / О. Б. Власова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Вип. 97 / Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, ЧНПУ, 2012. – С. 31-34.
4. Волковницька Т. М. Кураторська година як чинник формування професійних якостей майбутніх фахівців соціальної сфери /Т. М. Волковницька// Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Вип. 84 / Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, ЧНПУ, 2011. – С. 44-46.
5. Грицанюк В.В. Особисті якості куратора як важлива складова ефективності навчально – виховного процесу /В.В. Грицанюк// Вісник ЛДУ БЖД № 8, 2013. – С. 208-219.
6. Дорош О. К. Основні стилі керівництва [Електронний ресурс] /О. К. Дорош. – Режим доступу : <http://kds.org.ua/blog/osnovni-stili-kerivnitstva/>.
7. Ільченко А.А. Діяльність куратора на етапі адаптації студентів у вищому навчальному закладі /А.А. Ільченко//Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск LXXV. Том 2. 2017. – С. 39-43.

8. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академічної групи/ Методичні рекомендації /Під редакцією Н.К. Желябіної – Запоріжжя: ЗДІА, 2007.– 67 с.
9. Методичні рекомендації куратору студентської академічної групи/Укладачі: Ю.М. Гаврилюк, І. В. Забродіна, С. В. Станкевич – Харків:, 2016. - 67 с.
10. Осипова Т. Ю. Виховна робота зі студентською молоддю : навч. посіб. / Т. Ю. Осипова, І. О. Бартенєва, О. О. Біла та ін. ; за заг. ред. Т. Ю. Осипової. – К. : Фенікс, 2006. – 288 с.
11. Робота кураторів академічних груп у вищому навчальному закладі: методичний посібник// Т.Б. Буяльська, М.Д. Прищак, Л.А. Мацко. – Вінниця: ВНТУ, 2010. -154 с.
12. Романова С.В. Організаційно виховна робота куратора академічної групи у вищих технічних навчальних закладах: дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Романова Світлана Вікторівна. – Слов'янськ, 2006. – 257 с.
13. Романова С. Роль куратора академічної групи у виховному процесі у вищих технічних закладах освіти / С. Романова // Рідна школа. – 2005. – № 6. – С. 36-39.
14. Смеречак Л. Роль куратора академічної групи в процесі формування професійного інтересу майбутніх соціальних педагогів /Л. Смеречак// Молодь і ринок №9 (68), 2010. – С.122-126.
15. Соловей М.І. Виховна робота у вищому навчальному закладі / М.І. Соловей, В.С. Демчук. – К.: Вища школа, 2003. – 275 с.
16. Теловата М.Т. Національне виховання студентів у вищих навчальних закладах на сучасному етапі. Українська культура та ментальність: самобутність в умовах глобалізації / Матеріали III Всеукраїнська науково-практична конференція 26-28.січня 2013р. м. Ялта: Кримський інститут бізнесу УЕУ, 2013.- С.214-217.

17. Тимошенко З.І. Болонський процес в дії: Словник - довідник основних термінів і понять з організації навчального процесу у вищих навчальних закладах / З.І. Тимошенко, О.І. Тимошенко. – К.: Видво Європ. унту, 2006. – 58 с.
18. Третяк О. С. Завдання, функції, принципи, компоненти та стилі роботи куратора академічної групи у вищому навчальному закладі / О.С. Третяк // Вісник Національного університету оборони України 3 (40) /2014 с.159-164
19. Церклевич В. С., Кирилюк Ю. М. На допомогу куратору академічної групи: інформаційно-методичний посібник. – Хмельницький: ХКТЕІ, 2015. – 112 с.
20. Чебоненко С. О. Зміст роботи куратора навчальної групи щодо формування позитивних традицій в курсантському колективі / О. С. Чебоненко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Вип. 88 / Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, ЧНПУ, 2011. – С. 254-257.

ДОДАТКИ

**ОРІЄНТОВНИЙ АНАЛІЗ КОНТИНГЕНТУ
академічної групи _____**

1. Кількість студентів у групі.
2. Статевий склад.
3. Національний склад:
4. Географія групи.
5. Контингент групи:
 - 5.1. студенти сироти –
 - 5.2. студенти позбавлені батьківського піклування –
 - 5.3. чорнобильці –
 - 5.4. студенти з інвалідністю –
 - 5.5. кількість студентів з малозабезпечених сімей -
 - 5.6. кількість студентів з багатодітних сімей –
 - 5.7. кількість студентів з неповних сімей (напівсироти, батьки розлучені) –
 - 5.8. студенти, один з батьків яких має статус учасника АТО -
6. Характеристика активу групи:
 - 6.1. староста групи –
 - 6.2. заступник старости –
7. Інформація (з адресами) про студентів, що проживають на квартирах.
8. Інформація (№ кімнат та гуртожитку) про студентів, що проживають у гуртожитку.

ЖУРНАЛ КУРАТОРА СТУДЕНТСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ

кафедра _____

спеціальність _____

група _____

куратор _____

Журнал куратора – одна із діючих форм відображення проведеної виховної роботи із групою, що заповнюється протягом всього навчального року.

Загальними розділами журналу є:

- список групи;
- дані про студентів, які мешкають у гуртожитку;
- план роботи куратора;
- зауваження та рекомендації по роботі куратора;
- результати роботи з групою за семестр/навчальний рік (аналітичний звіт);

По закінченню навчального року журнал куратора зберігається на кафедрі до закінчення студентами закладів вищої освіти.

Аналітичний звіт куратора

По закінченню кожного навчального семестру куратор готує звіт у довільній формі.

Звіт повинен відображати основні аспекти роботи куратора, його пропозиції щодо вдосконалення виховного процесу в закладах вищої освіти.

СПИСОК ГРУПИ

№	П.І.Б. студента	Контактні телефони
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

СТУДЕНТИ, ЯКІ МЕШКАЮТЬ У ГУРТОЖИТКУ

№	П.І.Б. студента	Номер гуртожитку	Номер кімнати
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

ВІДОМОСТІ ПРО БАТЬКІВ

№	П.І.Б.	Місце роботи, посада	Місце проживання батьків (повна адреса)	Телефон домашній, мобільний, робочий

ПЛАН РОБОТИ КУРАТОРА
на 20__ – 20__ навчальний рік

№ п/п	Заходи за участі студентів групи	Запланована дата проведення	Фактична дата проведення
I. ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА			
1. Національно-патріотичне виховання:			
2. Інтелектуально-духовне виховання:			
3. Громадянсько-правове виховання:			
4. Моральне виховання:			
5. Екологічне виховання:			
6. Естетичне виховання:			
7. Трудове виховання:			
II. НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА РОБОТА			
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ			

ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРУПИ

№	П.І.Б.	спорт	танці	вокал	ансамбль, оркестр	інше

ОПЛАТА ЗА ПРОЖИВАННЯ В ГУРТОЖИТКУ

№	Прізвище студента	Місяць													
		вересень	жовтень	листопад	грудень	січень	лютий	I півріччя	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	II півріччя
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

ОПЛАТА ЗА НАВЧАННЯ СТУДЕНТАМИ

№	Прізвище студента	Місяць													
		вересень	жовтень	листопад	грудень	січень	лютий	I півріччя	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	II півріччя
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

ПІЛЬГОВІ КАТЕГОРІЇ СТУДЕНТІВ
(інформація в блок вноситься за умови письмової згоди студента)

Студенти, позбавлені батьківського піклування, сироти			
№	П.І.Б.	Яку допомогу отримує	
Студенти з обмеженими фізичними можливостями			
№	П.І.Б.	Гр.інвалідності/діагноз	Яку допомогу отримує
Діти учасників АТО			
№	П.І.Б.	Яку допомогу отримує	
Внутрішньо переміщені особи			
№	П.І.Б.	Яку допомогу отримує	
Студенти з багатодітних сімей, малозабезпечені			
№	П.І.Б.	Яку допомогу отримує	
Діти шахтарів			
№	П.І.Б.	Яку допомогу отримує	
Сімейні студенти			
№	П.І.Б.	Діти	Яку допомогу отримує

Укладачі:
д.пед.н., професор М.Т. Теловата,
к.е.н., доцент Петраковська О.В.,
викладач О.А. Свирида

За загальною редакцією д.пед.н., професора,
Заслуженого працівника освіти України М.Т. Теловатої